

Nakosala mikolo boni na ndako?

Malako ya komitya pembeni & ya komifandela

Ekomisami ya sika 11/1/2022

Malako ya komifandela mpe ya komitya pene ezokoba kobongwana ntango tozwa bansango ya sika mpe tozoyeba makambo mingi etali immunité ya mangwele mpe nzoto yango moko, mpe eleko oyo moto akoki kopesa basusu maladi. [Bansango](#) ezolakisa immunité ya mangwele mpe ya nzoto yango moko elembaka nsima ya mikolo.

Malako ya komifandela ezotalela soki osi re [ozwi mangwele ya sika ya COVID-19](#). Kozwa mangwele ya sika ya COVID-19 elakisi kozwa badose nyonso ya mangwele oyo balendisi, mpe kozwa dose nyonso ya kolendisa. Bansango emonisi ete badose ya kolendisa ezobatela mpenza na virisi Omicron. Tokokoba kobongola malako etali komifandela mpe komitya pembeni ntango tozozwa bansango ya sika etali boumeli ya immunité ya mangwele mpe ya nzoto yango moko.

Komitia pembeni eza mpona bato oyo bakangi bango maladi to baza na bilembo ya COVID-19. Komifandela eza mpo na bato oyo bazalaki pene ya moto aza na COVID-19.

Soki oza na mibu 18 to koleka mpe bakangi yo COVID-19

Oza na systeme immunitaire elemba?	Esengeli kotikala na ndako mikolo boni?
Te, systeme immunitaire na ngai elemba te.	Mikolo 5 banda mokolo bakangaki yo na maladi ya corona. Soki ozokoba kobela to oza na bilembo nsima ya mikolo 5, tikala na ndako kino okobika.
Iyo, naza na systeme immunitaire ya kolemba nabelaka makasi na COVID-19 (elakisi okotaki lopitalo, na ICU, to na ventilateur).	Soki oza na systeme immunitaire ya kolemba, okoki kopesa bato mingi corona. Ekoki kosenga otikala na ndako mikolo 10 to 20 (to koleka). Soki obelaki makasi na COVID-19 to oza na systeme immunitaire ya kolemba, solola na monganga na yo mpo na koyeba ntango nini okozala te na likoki kopanza maladi.

Soki bakangi mwana na yo COVID-19

Systeme immunitaire ya mwana na yo eza ya kolemba?	Esengeli mwana na ngai atikala na ndako mikolo boni?
Te, systeme immunitaire ya mwana na ngai elemba te.	Mikolo 5 banda mokolo bakangaki mwana na yo maladi ya corona. Soki mwana na yo azokoba kobela to aza na bilembo nsima ya mikolo 5, asengeli kotikala na ndako kino akobika.
Iyo, mwana na nga aza na systeme immunitaire ya kolemba to abelaka makasi na COVID-19 (elakisi mwana na ngai akotaki lopitalo, na ICU, to na ventilateur).	Soki mwana na yo aza na systeme immunitaire ya kolemba, akoki kopesa bato mingi corona. Ekoki kosenga mwana na yo atikala na ndako mikolo 10 to 20 (to koleka). Soki abelaki makasi na COVID-19 to aza na systeme immunitaire ya kolemba, solola na monganga na yo mpo na koyeba ntango nini mwana na yo akozala te na likoki kopanza maladi.

Eza na likambo mosusu nasengeli kosala nsima ya kokanga nga corona?

- Lata [masque ebongi](#) soki oza esika moko na bato mosusu mpe na bisika ya bato nyonso na eleko ya mikolo 5 mosusu nsima ya nsuka ya komitya pembeni na ndako.
- Yebisa moto nyonso azalaki pene na yo ete aza na likama ya kozala na COVID-19. Asengeli kosala ekzame mpe mbala mosusu ekoki kosenga [amifandela](#) na ndako.
- Benga 2-1-1 soki na mposa ya lisungi ya urgence na makambo neti bilei to lisungi ya kofutela ndako to misala ya ntina mpo otikala na ndako mpe omitye pembeni.
- Eza na [bankisi](#) mosusu mpo na bato oyo baza na likama ya kobela makasi soki bazwi COVID-19. Solola na monganga na yo mpo na bankisi oyo ebongi mpo na yo.
- Benga monganga to luka lisalisi ya minganga mbala moko soki bilembo na yo ekomi makasi to ozomona neti oza na mposa ya monganga.

CDC ezolendisa bato nyonso baza na mibu 5 to koleka na kozwa mangwele ya COVID-19. Bato baza na mibu 12 to kolekda basengeli kozwa dose ya kolendisa. Bato oyo bazwi bantonga 2 ya Pfizer to Moderna (babengi bantonga ya liboso) bakoki kozwa dose ya kolendisa basanza 5 nsima ya kozwa dose ya 2. Osengeli mpe kozwa dose ya 3 ya liboso ya Pfizer to Moderna soki [systeme immunitaire na yo eza ya kolemba](#).

Mangwele ya Johnson & Johnson eza na ntonga kaka moko. Bato oyo bazwi mangwele ya Johnson & Johnson lokola mangwele ya liboso bakoki kozwa dose ya kolendisa basanza 2 nsiam ya mangwele. Sikoyo, eza na bansango mingi oyo ezolendisa kozwa ntonga ya 3 ya liboso mpo na bato oyo bazwaki mangwele ya Johnson & Johnson.

Soki oza na mibu 18 to koleka mpe ozalaki pene ya moto ya COVID-19

Soki ozwi nanu te mangwele ya COVID-19	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Badose 0	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.
Soki ozwi mangwele ya Pfizer to Moderna	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Ntonga mbala 2 MPE Mangwele nyonso ya kolendisa	Osengeli te kotikala na ndako soki ozobela te.
	Badose 2 na basanza 5 euti koleka.	Osengeli te kotikala na ndako soki ozobela te. Mikolo ekoki nanu te mpo ozwa dose ya kolendisa.
	Badose 2 basanza koleka 5 esili koleka	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.
	Dose 1 na ntango nyonso	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.

Soki oza na mibu 18 to koleka mpe ozalaki pene ya moto ya COVID-19 (ezolandana)

Ozwaki mangwele ya Johnson & Johnson	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Dose 1 na ntango nyonso MPE Mangwele nyonso ya kolendis	Osengeli te kotikala na ndako soki ozobela te.
	Dose 1 na basanza 2 euti koleka	Osengeli te kotikala na ndako soki ozobela te. Mikolo ekoki nanu te mpo ozwa dose ya kolendis.
	Dose 1 basanza koleka 2 esili koleka	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.
Soki bakangaki yo COVID-19 na mikolo 90 (pene ya basanza 3) euti koleka	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Motango ya mangwele ozwi na likambo oyo eza na ntiana te.	Osengeli te kotikala na ndako soki ozobela te.
Soki mikolo koleka 90 eleki banda ozwaki COVID-19	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Badose 2 ya mangwele ya Pfizer na ntango nyonso	Osengeli te kotikala na ndako soki ozobela te.
	Dose 1 ya mangwele ya Pfizer na ntango nyonso	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19. Toyebi te ntango boni immunité ya nzoto ezosala.

Soki oza na <u>systeme immunitaire</u> ya kolemba to aza na likama ya kobela makasi	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Badose 0	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.
	Badose 3 ya mangwele ya Pfizer to Moderna MPE Mangwele nyonso ya kolendisa	Osengeli te kotikala na ndako soki ozobela te.
	Badose 3 ya mangwele ya Pfizer to Moderna na basanza 5 euti koleka	Osengeli te kotikala na ndako soki ozobela te. Mikolo ekoki nanu te mpo ozwa dose ya kolendisa nsima ya ntonga ya 3 ya mangwele ya liboso.
	Badose 3 ya mangwele ya Pfizer to Moderna basanza koleka 5 eleki	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.
	Badose 2 ya mangwele ya Pfizer to Moderna na ntango nyonso	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.
	Dose 1 ya mangwele ya Pfizer to Moderna na ntango nyonso	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.

Soki mwana na yo azalaki pene ya moto ya COVID-19

Soki mwana na yo ozwi nanu te mangwele ya COVID-19	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Badose 0	Mikolo 5 banda ozalaki pene ya moto ya COVID-19.
Soki mwana na yo azwaki mangwele ya Pfizer	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Badose 2 ya mangwele ya Pfizer na ntango nyonso	Mwana na yo asengeli te kotikala na ndako soki azobela te.
	Dose 1 ya mangwele ya Pfizer na ntango nyonso	Mikolo 5 banda mokolo mwana na yo azalaki pene ya moto ya COVID-19
Soki mwana na yo aza na systeme immunitaire ya kolemba to aza na likama ya kobela makasi	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 — mpe ntango nini	Osengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Badose 2 na ntango nyonso	Mwana na yo asengeli te kotikala na ndako soki azobela te.
	Dose 1 na ntango nyonso	Mikolo 5 banda mokolo mwana na yo azalaki pene ya moto ya COVID-19

Soki mwana na yo azalaki pene ya moto ya COVID-19 (ezolandana)

Soki bakangaki mawana na yo COVID-19 na mikolo 90 (pene ya basanza 3) euti koleka	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 mwana na yo azwa mpe ntango azwaki dose ya nsuka	Mwana na yo asengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Motango ya mangwele mwana na yo azwaki na likambo oyo eza na ntina te.	Mwana na yo asengeli te kotikala na ndako soki azobela te.
Soki mikolo koleka 90 eleki badna mwana na yo azwaki COVID-19	Motango ya badose ya mangwele ya COVID-19 mwana na yo azwa mpe ntango azwaki dose ya nsuka	Mwana na yo asengeli kotikala na ndako mikolo boni?
	Badose 2 ya mangwele ya Pfizer na ntango nyonso	Mwana na yo asengeli te kotikala na ndako soki azobela te.
	Dose 1 ya mangwele ya Pfizer na ntango nyonso	Mikolo 5 banda mokolo mwana na yo azalaki pene ya moto ya COVID-19

Eza na likambo mosusu nasengeli kosala nsima ya kozala pene ya moto aza na COVID-19?

- Lata [masque ebongi](#) soki oza esika bato baza mpe na bisika ya bato nyonso mikolo 10 nsima ya kozala pene ya moto ya COVID-19.
- Sala ekzame mikolo 5 nsima ya kozala pene ya moto ya corona.
- Landela bilembo mikolo 10 nsima ya kozala pene ya moto ya corona. Mitya pembeni mpe sala ekzame mbala moko soki obeli to oza na bilembo, ata soki eza ya makasi te.

Ekoki kosenga ete omifandela to omitya pene mikolo koleka 5 mpo esika ofandaka to osalaka ezotya yo mpe bato mosusu na likama ya makasi ya kozwa COVID-19. Bato oyo bafandaka to basala na esika bato bazalaka mingi neti boloko, esika bato basalaka mikolo mingi na lopitalo, to esika ya bato bazanga ndako, basengeli kotosa [malako oyo](#) euti na CDC. Minganga na ba infirmier basengeli kotosa [malako oyo](#) euti na CDC.

Mpo na koyeba makambo mingi, kende na:

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/your-health/quarantine-isolation.html>

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/recommendations/immuno.html>